

Odborná skupina specializovaných archivů České archivní společnosti

V Praze dne 5. ledna 2024

Věc: Celodenní setkání v roce 2024 – žádost o příspěvky

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

rádi bychom vás pozvali na další celodenní setkání Odborné skupiny specializovaných archivů České archivní společnosti. **Setkání se uskuteční v pondělí 8. dubna 2024 v Národním technickém muzeu v Praze**, registrační formulář a další podrobnosti budou zasílány s dostatečným předstihem.

Tentokrát se sejdeme nad tématem "*Paradigma archiválie ve specializovaných archivech*". Specializované archivy se při plnění svých každodenních úkolů pohybují po trajektoriích vytyčených nejen legislativou, odbornými nároky a debatou uvnitř profesní komunity, ale i zcela praktickými požadavky svých zřizovatelů. Specializovaný archiv tedy musí splňovat kritéria a úkoly, jež jsou na něj kladeny ze strany Odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra, a rovněž by měl být funkčním článkem České archivní společnosti, případně jiných profesních organizací. Zároveň je specializovaný archiv mnohdy součástí kulturní, vzdělávací či jiné instituce (např. muzea, galerie, vysoké školy, ministerstva apod.), jejíž priority mohou být jiné, v některých mezních případech i kontradiktorní.

Následkem tohoto stavu pak mohou být třecí plochy, vznikající na různých úrovních - jak uvnitř archivu samotného (mezi jeho vedením a jednotlivými pracovníky - specialisty), tak i mezi archivem a institucí, jíž je archiv součástí (vedením nebo jinými odděleními), archivem a zřizovatelem zastřešující instituce nebo správními orgány na úseku archivnictví - a tyto střety pak vyžadují různá kompromisní řešení. Obsahem případných konfliktů mohou být nejrůznější aspekty archivní teorie a praxe - od výběru archiválií, jejich evidence, zpracování až k post-archivní péči. Specializované archivy nadto pečují o řadu archivních souborů, jež se svou skladbou vymykají představě "typické" archiválie, která - alespoň do nedávné doby - měla podobu písemnosti na papírové podložce.

V odborné části setkání bychom se rádi věnovali tématům, která plynou z výše uvedeného ambivalentního postavení specializovaných archivů a zároveň reflektují měnící se materiální podstatu a charakter archivního dědictví. Cílem odborné části je tedy snaha prezentovat a pojmenovat střety a průniky archivní teorie, legislativy a Základních pravidel pro zpracování archiválií (ZP) s praxí a možnostmi specializovaných archivů včetně hledání potenciálních řešení předestřených problémů.

Odborná skupina specializovaných archivů České archivní společnosti

S ohledem na odborné zaměření specializovaných archivů a s vědomím rozmanitosti jejich začlenění v institucionálních organizačních strukturách si vás dovoluujeme oslovit s žádostí o příspěvky k následujícím okruhům:

Výběr archiválií jako proces institucionálního “stýkání a potýkání”

- jak se může lišit pohled archiváře versus pohled instituce, jíž je archiv součástí versus pohled jejího zřizovatele?; co je archiválie pro svou hodnotu vs. co se „jen hodí“?

Evidence archiválií

- zhodnocení funkčnosti taxonomie evidenčních jednotek dle ZP versus typologie archiválií ve specializovaných archivech; evidenční jednotka “17. Jiné” / 17.3. “Jiné/Jiné”

Zpracování archivních souborů

- zpracování archivních souborů v souladu se ZP versus jiné způsoby zpracování; neuznávané “staré” archivní pomůcky, které však plně vyhovují běžnému provozu atd.
- provenienční princip jako nedotknutelný pilíř tuzemského archivnictví?

Funkce archiválií, post-archivní péče a institucionální využívání archiválií

- pohled na různé obsahy a funkce archiválií - jako pramenů historických a/nebo legislativních a/nebo správních
- pohled na hodnotu archivního dědictví - historickou a/nebo kulturní a/nebo finanční
- složky post-archivní péče a využívání archiválií v rámci instituce, jíž je archiv součástí

Výše uvedené okruhy berte pouze jako inspirativní vodítka. Přivítáme, pokud sami přispějete tématy, která bez zbytečného ostychu pojmenují třecí plochy a rozpory mezi archivní teorií a praxí, zvláště pak s ohledem na realitu specializovaných archivů. Otevřená debata je nejspolehlivější cestou k nalezení řešení dlouhodobých a zdánlivě neřešitelných problémů.

Názvy vašich příspěvků s anotacemi (max. 10 vět) zasílejte, prosím, do 9. února 2024 na adresu tomas.lachman@nfa.cz a v kopii na zdenek.vacha@ntm.cz

Každý přednesený příspěvek má časovou dotaci 15 minut, prezentace v PowerPointu vítána.

Předem mnohokrát děkujeme za vaše příspěvky a těšíme se na jarní setkání!

Výbor Odborné skupiny specializovaných archivů ČAS, v.r.